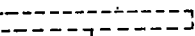
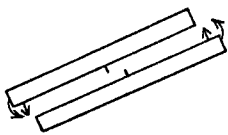
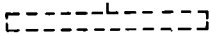

Armeijamme omaperäiseksi.¹

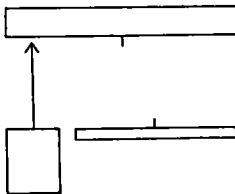
Kirj. majuri Kai Savonius.

Armeijamme omaperäiseksi! Tämä on usein kuultu ja tunnustettu totuus. Koska armeijamme on parhaillaan kiihkeässä kehitysvaiheessa, olen rohjennut ottaa esitykseni aiheeksi kysymyksen, mikä olisi tämä omaperäinen pohja meillä. Tässä esittämäni ajatukset ovat tavallaan jälkisatona vuoden kestäneeltä komennukseltani SVK:ssa pataljoonan komentajana.

Historia osoittaa eteenpäin, se edustaa kaikessa kehityksessä erinomaisen tärkeätä seikkaa, nimittäin koke-
 musta. Koettakaamme siis ottaa oppia koke-
 muksista.

Jo muinaisessa Kreikassa, jossa kreikkalainen raskas falangi oli hyvin torjunut kaikki barbaarien hyökkäykset, saattaa havaita sota-
 taidon kangistumista. Kun falangi joutui falangia vastaan Kreikan sisällissodissa, ei se enää ollutkaan voiton kaava. Edetessään toisiaan vastaan joutui kumpikin falangi siipeämään vastustajaa (oikealle tuntuma), ja taistelun tulos jäi sattuman varaan. (Kuva 1.)

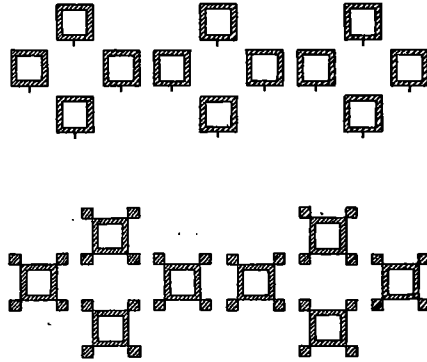
Epaminondas keksi keinon, jolla tällainen »paralleelitaistelu» voitiin välttää. Muodostamalla syvän kolonnan hän murskasi vastustajan falangin oikean siiven. Näin hän siis kaavamaisuudesta vapautumalla heti peri voiton. (Kuva 2.)

Kuva 2.

¹ Lyhennetty kirjoittajan Sotatieteellisen Seuran vuosikokouksessa 16. 4. 34 pitämästä esitelmästä.

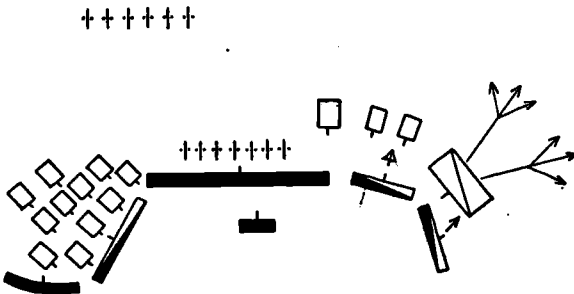
Kun keskiajalla syvissä suljetuissa muodoissa taistelevat talonpoikaisjoukot olivat menestyksellisesti torjuneet hajallisten ritariyhmiä hyökkäykset, kehittyi näistä syvistä suljetuista muodoista unkarilaiset batagiat ja espanjalaiset neliöt. Nämä vaeltavat, joka suuntaan ampuvat linnoitukset pitivät hyvin puoliaan muhamettilaisten tai tataarien keveämpien ja nopeampien joukkojen hurjia hyökkäyksiä vastaan. Näiden elävien linnoitusten vaeltaminen toisiaan vastaan sisälsi muodon ihannoimista. Taistelun tulos jäi sattuman varaan, sillä tällaiset konstikkaat muodot kiivaassa lähitaistelussa pysyivät tuskin koossa ja johtajan käytettävissä, joten taistelu muuttui yleiseksi käsikähmäksi. (Kuva 3.)

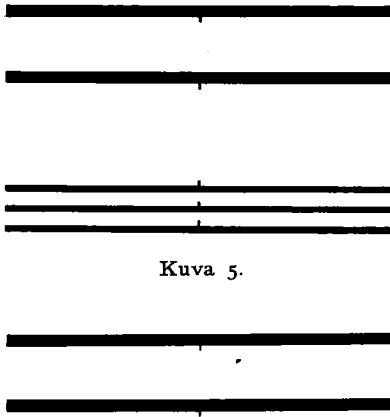
Kuva 3.

Kustaa II Adolf kehitti sitten Puolan sodissa vähitellen leveämmät linjansa, huomioonottaen sekä jalkaväen että tykistön tula-aseiden kehityksen. Näin hän pystyi tulella pysäyttämään vastustajan hyökkäyksen ja keveämmillä muodoillaan, varsinkin hyökkäykykyisellä ratsuväellä, ratkaisemaan taistelun kimppe-
löitä espanjalaisia neliöitä vastaan. (Kuva 4 Breitenfeldin taistelun ratkaisuvaihe.)

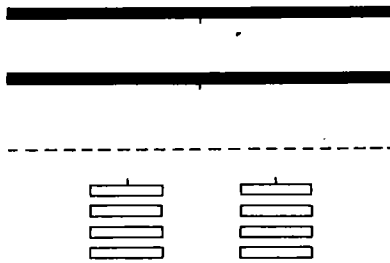
Vastustajat ottivat oppia häviöstään ruveten myöskin käyttämään leveitä linjoja, jotka mahdollistuttivat tehokkaan tulenkäytön. Näin johti kehitys varsinaiseen lineaaritaktiikkaan, jolloin ohuet leveät linjat ampuivat toisiaan. Linjankäyttö, joka oli ollut paikallaan raskasta espanjalaisista

Kuva 4.

Kuva 5.

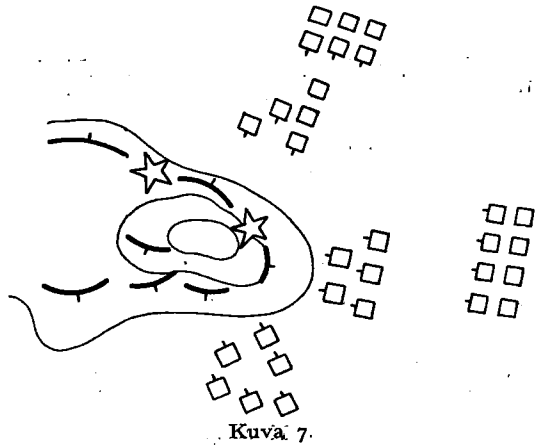

Kuva 6.

Tämä kolonnataktiikka, jota väärin sanottiin »napoleonilaiseksi», oli sitten vallalla koko 1800-luvun. Tosin se jo Saksan—Ranskan sodassa osoitti yli-ikäisyyden merkkejä (St. Privat), mutta vasta kun tällaisen mitättömän tulivoiman omaava kolonna Venäjän—Turkin (Plevna) tai buurisodassa (Paardeberg) joutui hyökkäämään maastoutunutta linjaa — ampumaketjua — vastaan, kävi kaikille selväksi, että taaskin oli kallein uhrein saatu maksaa kokemus käytetyn taktiikan yli-ikäisyydestä. Taktiilisten muotojen kehitys oli jäänyt jälkeen tuliaseiden kehityksestä. (Kuva 7. Tilanne

neliötä vastaan taisteltaessa, oli näin muuttunut itsetarkoitukseksi, muodon ihannoimiseksi. (Kuva 5.)

Vasta vallankumoussodissa alettiin vapautua tästä linjan ihannoimisesta, kun olosuhteiden pakosta siirryttiin taas todellisuus pohjalle. Kuten Epaminondaan aikana, tuli nytkin luonnollisesti kolonna perimään voiton liiallisuuteen kehitetystä linjasta. Mutta aseiden kehityksen mukana tapahtunutta tulivoiman lisäystä ei voitu jättää huomioonottamatta. Niinpä kolonnan hyökkäystä edelsi, paitsi voimakas tykistövalmistelu, myös ampujaketjun (tiralojien) tuli. (Kuva 6.)

Kuva 7.

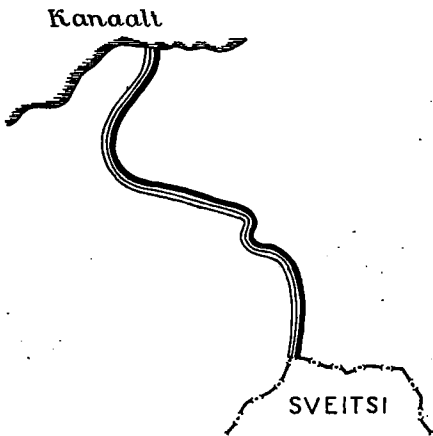
eräessä hyökkäyksessä Plevnan koilliskulmaa vastaan. Turkkilaisilla oli 7 ja liittolaisilla 30 patl:aa. Hyökkäys torjuttiin.)

Japanin—Venäjän sodassa olivat hyökkäävät japanilaiset omaksuneet uuden, saksalaisten v. 1870—71 sodan kokemuksiin perustuvan taktiikan. Hyökkäystä ei enää suoritettu kolonnassa, vaan toisiaan seuraavissa ampumaketjuissa. Tulivalmistelu suoritettiin tykistöllä, jota täydensi hyökkäävien ampumaketjujen tuli. Ponnistaen voimansa äärimmilleen japanilaiset onnistuivat saattamaan sodan onnelliseen loppuun. Mutta jo tällöin kävi selville, että laakatuliaseiden kehitys alkoi taata puolustajalle ylivoimaisen tulivaikutuksen. Puolustajan maahan kaivautuminen taas esti hyökkääjää saamasta aseistaan samaa hyötyä. Jos vastustajat olisivat olleet saman arvoiset, olisi taistelutoiminta jo Japanin—Venäjän sodassa saattanut kangistua asemasodaksi. Näin pari kertaa yritti jo käydäkin, mutta japanilaisten moraalinen ylivoima ja kaikki uhraava voitontahto vei vielä tällä kertaa päämäärään.

Maailmansota alkoi saksalaisten voitokkaalla etenemisellä. Mutta kun tämä eteneminen Marnen taistelussa pysähdytettiin, oli samalla myös saksalaisten vuosien 1870—71 sotaan perustuva moraalinen ylivoima poissa ja Aisnella seisoj vastakkain kaksi samanarvoista vastustajaa, jotka kumpikin koettivat levittää rintamaansa merelle päin. Hyökkäysvoima, joka oli tyrehtynyt, väheni yhä vain tästä rintaman levittämisestä. Näin muodostui asemasota. Oli uudelleen kangistuttu kaavaan. Vastustajain

tasapaksut maahan kaivautuneet linjat olivat toisiaan vastassa Sveitsin rajalta aina mereen asti. (Kuva 8.)

Tätä uutta kangistumista ei kuitenkaan ilman muuta voida verrata entisiin paralleeli-taisteluihin tai lineaaritaktiikkaan. Sillä asemasotakangistumisella oli eräs reaalinen perusta, josta jo Japanin—Venäjän sota oli antanut viitteitä; nimittäin *maahan kaivautumisen ja konekiväärin laakatuli;*

Kuva 8.

jotka tekivät puolustajan tulitehon hyökkääjään verrattuna aivan ylivoimaiseksi. Jos Marnen taistelun jälkeen vastustajat eivät olisi ryhtyneet kilpailemaan toistensa saarrostimisyryyksissä ja rintamansa venyttämässä merelle, vaan esim. saksalaiset keskittyneet läpimurtoon, olisi sota mahdollisesti välttynyt kangistumisesta asemasodaksi, koska konekiväärejäkin oli tällöin vielä vähän, n. 6 kpl. rykmenttiä kohti. Mutta kun Marnen taistelun jälkeen 400 km:n rintamalla olevat hyökkäyksessään epäonnistuneet joukot venytettiin 700 km rintamalle, oli ilmeistä, että niitä täytyi — hyökkäyksestä ollenkaan puhumatta — jo puolustustakin varten kaikin keinoin vahvistaa. Kaivauduttiin siis molemmin puolin maahan, laitettiin lisää esteitä ja hankittiin uusia konekiväärejä. Näiden lukumäärä oli sodan lopussa n. 20—30 kertainen.¹ Näin puolustuksen ylivoimaisuus yhä vain huimaavasti kohosi. Vahvojen varustusten takana olevaan, näkö- ja tulisuojassa piilevään puolustajaan, joka konekivääreillään hallitsi taistelukenttää, ei hyökkäystä yrittävä vastustaja mitenkään päässyt käsiksi. Niin pian kun hän lähti liikkeelle, olivat kaikki edut puolustajan puolella.

Asemasotakankeus, joka alun perin johtui muodon — linjan ja saarrostuksen — ihannoimisesta, vahvistui vuosi vuodelta konekiväärien lukumäärän yhä kasvaessa. Tämä jalkaväen yksinomaan puolustukseen soveltuva aseistus teki kaikki yritykset hyökkäykseen siirtymisestä toivottomiksi, käytti hyökkäävä sitten millaisia taktillisiä muotoja tahansa.

Tosin maailmansodassa jo kuumeisesti etsittiin uusia keinoja, joilla hyökkäys taas saataisiin liikkeelle. Kaivettiin miinakäytäviä, suoritettiin hirvittäviä, monta vuorokautta kestäviä tykistövalmisteluja, rakennettiin hyökkäysvaunuja ja käytettiin taistelu-kaasuja. Uusina taistelukeinoina ne aluksi yllättivät vastustajan ja aikaansaivat jonkinlaista menestystä, mutta kaikkia näitä vastaan voitiin verraten pian suojautua, ja niin ne eivät tuoneet mielestäni ratkaisua kysymykseen, *millä saada jalkaväki jälleen hyökkäyskykyiseksi*. Mainitut keinot jäivät vain jonkinlaisiksi korvikkeiksi. Kun maailmansodan lopuksi ratkaisi nälkä eikä voittajan taitavammat sotaliikkeet tai parempi aseistus, jäi mainittu kysymys edelleen ratkaisematta.

¹ Maailmansodan lopussa oli konekiväärien luku Saksassa 118 (joista 72 kevyttä) rykmenttiä kohti. Ranskassa oli vastaavasti 171 (joista 135 kevyttä).

Me seisomme mielestäni tänäkin päivänä edelleen kysymyksen edessä, *miten saada jalkaväki jälleen hyökkäyskykyiseksi?* Jos tarkastaa kysymystä äskeistä historiallista taustaa vastaan, on vastaus selvä: Ylen määrin venytetyn linjan murskaa kolonna. Tällöin on tietenkin kolonna käsitettävä nykyaikaisessa mielessä, nimittäin kaikkien aseiden samanaikaisena tiettyyn vastustajan linjan osaan kohdistettuna vaikutuksena ja elävän voiman hyökkäyksenä. Mutta maailmansodan kokemusten mukaan ei jalkaväki nykyisillä aseillaan tällaiseen läpimurtoon pysty, sillä jalkaväen laakatuliaseilla on hyökkäystä tavattoman vaikea valmistaa. Konekiväärien täytyy joko seurata tuliportaan mukana, jolloin ne ovat puolustajalle verraten helppona saaliina tai ampuu takaa, jolloin edessä oleva tuliporras on tiellä. Hyökkäysaseistusta edustavat nykyisessä jalkaväessä vain kaarituliaseet, siis kranaatinheitäjät ja kranaattikiväärit, joiden taempuna tapahtuvaa toimintaa ei näiden kaaritulen takia edessä oleva tuliporras häiritse. Kun nykyisessä rykmentissä on puolustusaseita 30—40 kk. ja 70—80 pk., mutta hyökkäysaseita vain 6 krh. on ilmeistä, että nykyinen hyökkäysaseistus on moninkertaistettava, jos mieli saada jalkaväki hyökkäyskykyiseksi, siis läpimurtoon pystyväksi, huolimatta vihollisen taemmista yllättäenkin esiintyvistä konekivääreistä, joita ei valmistelun aikana ole tiedetty tuhota. Viime aikoina onkin sotilaskirjallisuudessa kuulunut ääniä jalkaväen kaarituliaseistuksen vahvistamisesta.¹

Edellä esitetyn nojalla tulen seuraaviin johtopäätöksiin:

— Kautta historian on ollut aikoja, jolloin taktiikassa on ilmennyt kangistumista.

— Tästä kangistumisesta — kaavamaisuudesta — on säännöllisesti vapauduttu taktiikkaa ja tavallisesti myös aseistusta parantamalla.

— Nykyään elämme tuollaisen taistelutaktiikan kangistumisen aikaa.

— Eri tahoilla etsitään tästä ulospääsyä; kuka sen löytää ja armeijansa ja taktiikkansa tämän mukaan järjestää, on vastustajastaan saanut suuren, ehkä ratkaisevan etumatkan.

¹ Kapt. Viljasen ja Terän kirjoitukset »Tiede ja Ase N:o 1».

Ryhdyttäessä nimenomaan meillä etsimään tietä, joka johtaisi pois nykyisestä helposti asemasodaksi kangistuvasta sodankäynnistä, lienee tässäkin syytä antaa kokemuksen, t. s. meidän oman sotahistoriamme puhua. Koska tästä vielä suuri osa on hämärän peitossa, rajoitun vain uudempaan aikaan.

Kustaa Vaasa kykeni talonpoikaisilla joukoillaan lyömään Tanskan ammattijoukot. Samoin Suomessa torjuttiin perivihollisemme hyökkäykset käyttämällä murroksia ja väijytyksiä. Niin yksipuolista (defensiivistä) kuin tämä »murostaktiikka» olikin, se perustui kuitenkin, paitsi joukkojen koulutustasoon ja *luonteeseen* — myös meikäläisen *maaston käyttöön*. Jos joukon johtajalla tämän lisäksi sattui olemaan päällikön ominaisuuksia ja talviseen *ilmastoomme* sopivia hiihtojoukkoja, voitiin saavuttaa nykyaikaistakin arvostelua kestäviä loistavia voittoja kuten Joutselässä v. 1555.

Jos taas ulkomailta tuotujen oppien mukaan on koetettu aseistaa ja järjestää armeija, kiinnittämättä huomiota kansallisiin olosuhteisiin, on käynyt kuten Kaarle IX:lle Kirkholman luona v. 1605, jolloin lukumäärältään 3 kertaa heikompi puolalainen armeija aiheutti tuhoisan ja karvaan tappion.

Mutta kun Jaakko de la Gardie — hänkin ulkomailla oppia käynyt — vain muutamia vuosia myöhemmin — taitavasti käyttäen myös poliittisia olosuhteita vei suomalaiset joukkonsa aina Moskovaan asti, oli tämän menestyksen perussyynä soveltautuminen olosuhteisiin, siis *maaston* ja *ilmaston* huomioonotto. Kerrotaan hänellä olleen aina 4,000 suksimiestä armeijassaan.

Suuren Kustaa II Adolfin sotilaallista organisaatiotyötä on käsitelty meidänkin sotilaskirjallisuudessamme.¹ Totean siis vain, että tämäkin perustui *kansalliselle pohjalle*, nimittäin asevelvollisuuteen, jota ei muissa maissa silloin vielä ollut, keveämpään aseistukseen, taktillisiin muotoihin ja defensiivis-offensiiviseen taktiikkaan, jotka hän kehitti pääasiassa Puolan sotien aikana. Mainion puolalaisen ratsuväen hyökkäys täytyi ensin tulella murtaa, ennen kuin myöhemmin niin kuuluisat hakkapeliitat päästettiin huonommilla hevosillaan vastahyökkäykseen. Kun tämä vastahyökkäys sitten suoritettiin atakkina eikä karakollin muodossa, siihenkin oli — paitsi puolalaisen ratsuväen esimerkki — myös kansallinen syy. Nämä suomalaiset talonpojat ja rengit maalaishevosineen tuskin

¹ Viittaaan ev.Juutn. Hannulan tutkimuksiin.

olisivat pystyneet sääntöjen mukaiseen karakolliin, mikä oli niiden *luonnon* vastaista. Mutta kun nämä kouluttamattomat hevoset ja itsepäiset miehet suunnattiin vastahyökkäykseen teräasein, syntyi siitä myrskytuuli, jota ei mikään voinut pysähdyttää.

Kaarle XI:n organisaatio ja Kaarle XII:n iskutaktiikka oli suuren pohjansodan aikaan jotakin omaperäistä, jota ei tavattu muualla, siis *kansallista*. — Erityisesti huomaa tutkija Kaarle XII:n taisteluissa mestarillisen *maaston* käytön, mikä siihen aikaan ja kauan myöhemminkin oli verraten tuntematonta.

Kiintoisaa on myös havaita, kuinka ulkomailla oppiakäyneet upseerit, jotka eivät Jaakko de la Gardien tapaan osanneet soveltaa pohjoismaiseen ympäristöön, Kaarle XII:n sodissa yleensä vaikuttivat yhtenäistä johtoa heikontavasti.

N. s. »vapauden ajan» surkeihin sotiin ei tässä yhteydessä kannata puuttua. Armeijaltahan puuttui silloin kaikki.

Tämän jälkeen on vielä mainittava Yrjö Maunu Sprengtportenin nimi. Kaikille on tunnettu hänen ponnistuksensa armeijan ja erityisesti Savon prikaatin koulutuksen kohottamiseksi ja kuinka tämä lopulta johti kotimaisen sotakoulun perustamiseen. Epäilemättä hänkin liikkui omaperäisellä eli kansallisella pohjalla, erityisesti mainitaan hänen harrastaneen *maaston* käyttöä. »Kustavin» sodassa nämä hänen kouluttamansa joukot kunnostautuivatkin.

Suomen sodassa oli armeijamme epäkansallisen lineaaritaktiikan kangistama ja kyvyttömän päällystön johtama. Perivihollisemme sen sijaan oli jo käynyt Napoleonin oppia.

Venäjän vallan aikana ei kotimaisella sotaväellämme ollut tilaisuutta kehittyä kansallisella pohjalla. Se järjestettiin ja koulutettiin muualta otettujen mallien mukaan. Suomalainen luonne pilkisti kuitenkin esiin hyvässä ampuma- ja hihtotaidossa.

Edellä esitetystä lyhyestä katsauksesta uudempaan sotahistoriaamme en voi tulla muuta kuin yhteen johtopäätökseen, nimittäin että aina kun armeijamme on ollut omaperäisellä pohjalla, on sitä seurannut menestys, mutta niin pian kuin on seurattu ulkomailta tuotuja esikuvia, on säännöllisesti päädytty karvaihin tappioihin. *Oman sotahistoriamme antama opetus on siis se, että armeijamme tulee niin aseistukseen, organisaatioon, koulutukseen kuin taktiikkaankin nähdén perustua kansalliselle pohjalle.*

Mikä sitten on tämä omaperäinen eli kansallinen pohja, t. s. ne erikoisuudet, joissa juuri meidän olosuhteemme huomattavasti poikkeavat muista? Nämä ovat mielestäni, kuten jo edelläkin on epäsuorasti käynyt ilmi — maasto, ilmasto ja kansan luonne.

Maasto. Jos ajattelemme Italian tai Sveitsin alppijääkäreitä, Venäjän tai Puolan ratsuväkeä tai Viron vapaussodassa tärkeitä osaa näytelleitä panssarijunia, niin nämä eivät ole mitään muuta kuin maaston aikaansaamia erikoisuuksia.

Ilmasto. Tämänkin vaikutus ilmenee, kun ajattelemme tropiikin hellekypäriä, Ruotsin armeijan mainioita talvivarusteita tai kiinalaisen sotilaan kuuluisaksi tullutta sateenvarjoa. Näissä näemme esimerkkejä ilmaston vaikutuksesta.

Kansan luonne. Miten eri kansojen luonne vaikuttaa sotailutukseen, selviää esim. vertaamalla englantilaista urheiluhengen perustuvaa kuria ja saksalaista ehdotonta sotilaskuria.

Vielä saattaisi ajatella kansalliseen pohjaan kuuluvaksi vihollisen olosuhteiden huomioonoton. Onhan niiden vaikutus ilmeinen. Jos esim. vertaa Englannin ja Ranskan armeijoita toisiinsa, huomaa m. m. kuinka edellisessä pyritään hyökkäysvaunuja käyttämään operatiivisiin tarkoituksiin — entisaikojen armeijaratsuväkenä. Jälkimmäisessä taas hyökkäysvaunu on jalkaväen apuase. Tämä johtuu epäilemättä siitä, että Englanti tarvitsee armeijaansa alusmaitaan varten, mutta Ranskalla on sivistykseen nähden tasavertainen vastustaja. — Koska vihollisenkin armeija on koko ajan kehityksen alainen, ei sen määrättyä vaihetta voi mielestäni ottaa oman kansalliselle pohjalle rakentuvan armeijan organisaation ja aseistuksen perustaksi, vaan on vihollisen olosuhteet vasta tämän jälkeen huomioonotettava kulloinkin käytettävän taktiikan soveltamisessa tai jonkin lisäaseistuksen muodossa (esim. h-vaunukonekiväärin).

Minkälainen on sitten *suomalainen maasto*? Maamme on maailman metsärikkaimpia, niin että n. 70 % pinta-alasta on metsän peittämää, erikoisesti Viipurin läänissä on metsämaata 80 % ja aukeata vain 20 %. Tämän lisäksi on maamme pinnanmuodostukseltaan pienikumpuista. Molemmista näistä seikoista johtuu, että näkyväisyys on äärimmäisen rajoitettu. Tavallisesti ei lentokone-tähystyksestäkään ole apua, koska laajat metsät suojaavat myös ilmatähystystä vastaan, varsinkin kesäaikaan.

Maamme on lisäksi tuhansien järvien maa, ja tahtoisin tähän lisätä: myös tuhansien soiden, pienien jokien ja purojen maa. Tästä on seurauksena, että maastomme usein saa kapeikkoluonteeseen ja on täynnä luonnollisia esteitä. Tästä m. m. johtuu hyökkäysvaunun soveltumattomuus meikäläiseen maastoon.

Vielä on huomattava, että tieverkkomme on yleensä harva ja tiet kapeat, joten ne asettavat rajoituksia niitä käyttävien joukkojen lukumäärälle. Kovin suuria armeijoita ei voida tämän takia sotanäyttämöllämme huoltaa ja tuskin liikuttaakaan.

Minkäläinen tulee sitten edelläkuvatussa maastossa taistelevan joukon olla?

Rajoitetusta näkyvyydestä johtuu, että kauaskantavista, useita satoja, jopa tuhansia metrejä ampuvista laakatuliaseista ei ole vastaavaa hyötyä muuta kuin poikkeustapauksissa. Meikäläinen maasto edellyttää runsasta kaarituliaseistusta, jotta kumpujen ja kukkuloiden, pensaikkojen ja metsiköiden takana piilevään viholliseen voitaisiin päästä käsiksi. Huomattava on vielä tällaisessa maastossa kaasuammuksen edullisuus sirpaleammukseen verrattuna. Maaston epätasaisuudet, puut, oksat ja pensaat estävät sirpaleiden lentoa. Sen sijaan ammuksissa ollut kaasu leviää nopeasti mainituista esteistä riippumatta ja ilmaa raskaampana painuu juuri kuolleisiin kulmiin.

Kapeikkoista, luonnollisia esteitä täynnä olevaa maastoa tulee täällä taistelevan joukon voida täysin käyttää. Ei vain puolustuksessa, nojaamalla molemmat sivustat järviin tai soihin ja vetämällä rintama jonkin puronuoman taakse, vaan myös hyökkäyksessä tulee metsistä, kummuista ja luonnon esteistä voida hyötyä. Joukko on siis varustettava ja koulutettava etenemään erehtymättä tiheässäkin metsässä ja käyttämään meikäläistä maastoa, joka tekee mahdolliseksi lähestyä vihollista salaa. Avoimet paikat voidaan hyökkäyksessä usein jättää sikseen ja vallata kiertämällä. Mutta meikäläisen joukon tulee, saadakseen täyden hyödyn maastosta, pystyä vielä vaikeampiinkin suorituksiin, kuten ylittämään vihollisen kahlaamattomaksikin arveleman puron tai ylipääsemättömäksi luuleman suon, sekä kyettävä esim. meillä tavallisia aamumuja tai savuverhoja käyttäen yllättäen ilmestymään järveen nojatun sivustan taakse tai läpäisemään voimakkaankin vihollisaustutuksen.

Harva tieverkkomme on meille katsottava suureksi eduksi. Emme kuitenkaan voi kutsua aseisiin niin suurta armeijaa, ettei se meidän teillemme mahtuisi. Mutta harvat ja huonot tiemme, varsinkin kelirikon aikaan, estävät vihollistamme käyttämästä hyväkseen lukumääräistä ylivoimaansa. Meikäläisen joukon on siis vain totuttauduttava käyttämään harvaa tieverkkoamme täysin määrin hyväksi ollakseen tässä »teiden käyttötaidossa» vihollistaan etevämpi.

Lyhyesti sanoen: meikäläisessä maastossa taistelevan joukon tulee käyttää liikkuvuutta ja yllätystä hyväkseen — siis olla toiminnaltaan mahdollisimman aktiivinen.

Minkälainen on sitten *ilmastomme* ja mitä se vaikuttaa sota toimiin?

Ilmastomme on kesällä tietenkin jonkin verran viileämpi kuin esim. Keski-Euroopassa, mutta ero ei kuitenkaan ole niin suuri, että se vaikuttaisi mainittavasti esim. joukon varustukseen. Vasta talvemme on se tekijä, joka valtavasti erottaa meidät — samoin kuin toisetkin pohjoismaat — muusta Euroopasta.

Talvi kestää meillä n. 5—5,5 kk. Pakkaset alkavat lokakuun lopulla ja kestävät huhtikuuhun. Lumen tulo alkaa marraskuussa ja lumi on sulanut toukokuussa. Enemmän kuin $\frac{1}{3}$ vuotta ovat siis sotatoimet riippuvia talven vaikutuksista, t. s. pakkasesta ja lumesta.

Tämä talven vaikutus tuntuu jo liikkuvuudessa yleensä. Talvietet muuttavat tieverkon tehden sen usein tiheämmäksi, mutta itse tiet vaikeampikulkuisiksi kuin kesällä. Lumipeite sitoo yleensä marssiyan joukon teiden varsille, ja pakkasen pakottaa ulkomajoitusvarusteita ja -kokemusta vailla olevan joukon käyttämään asutuita paikkakuntia majoitukseen, mikä suuresti rajoittaa joukon toimintavapautta.

Myös on huomattava talven pitkä yö, joka tavattomasti rajoittaa vain päivänvaloon tottuneen joukon toimintaa.

Sekä pakkasen että lumi vaikuttavat vielä itse maastoon sangen huomattavasti, muuttaen osittain sen luonnetta. Jäätyneet järvet, joet ja suot eivät enää ole esteitä, vaan ainoastaan helposti tulitettavia tai kaasutettavia aukeita. Lumipeite vaikuttaa yleensä maastoa tasoittavasti, hävittäen kaikki kuopat, ojat, mättäät y.m. *pienet* epätasaisuudet, joita juuri yksityinen mies voi käyttää hyväkseen maastoutuessaan.

Mitä sitten tällainen karu ilmasto vaikuttaa joukon varustukseen ja toimintaan?

Voidakseen täysin käyttää hyväkseen talven tarjoamia liikuntamahdollisuuksia tulee joukon tietenkin liikkua suksilla ja kuor mastoreilla ja olla varustettu ulkomajoitukseen tarvittavilla välineillä. Mutta tämä ei vielä riitä. Nykyään, kun huolto ampumatarvikkeiden y.m. täydennyksen takia tulee yhä tärkeämmäksi, on joukon omin voimin pystyttävä myös uusien talviteiden laittoon, voidakseen liikkuvuudestaan ja siis yllättävästä toiminnastaan ottaa täyden hyödyn.

Ja edelleen, koska pimeimpänä vuoden aikana päivää on vain 6 t. mutta yötä 18 t., on ilmeistä, että meikäläinen joukko on totuttava käyttämään yötä hyväkseen. Tämä on välttämätöntä m. m. siitä syystä, että meillä eivät metsät — varsinkaan lehtimetsät — talvella tarjoa samaa suojaa ilmatähystystä vastaan kuin kesällä. Mutta yön käyttö ei saa supistua vain yömarssien ja yöllisten ylläköjen suoritukseen, vaan huomattavan osan talvikoulutuksesta tulee rakentua yötoimintaan niin, että meikäläinen joukko pystyy suorittamaan taistelun yöllä melkein yhtä varmasti kuin päivälläkin.

Vielä tulee meikäläisen joukon sopeutua talven muuttamaan maastoon. Lisääntynyt liikkuvuus tarjoaa yleensä enemmän mahdollisuuksia yllättävään toimintaan, joka voidaan kohdistaa vastustajan sivustoihin tai selkäpuolellekin. — Puolustukseen vaikuttaa tämä sikäli, että vihollinen voi hyökätä useammilta suunnilta, kun järvet, joet ja suot ovat jäässä. Voidakseen turvautua yllättäviltä hyökkäyksiltä jäätyneiden vesistöjen yli on puolustajan kyettävä muodostamaan niihin tehokkaita esteitä, kuten piikkilanka-aitoja (vihollisen koettaessa särkeä nämä ampumalla särkyy myös jää), ja avantoja (sahaten, räjähdyttäen y. m. mekaanisin tai mahd. kemiallisin keinoin). — Hyökkäyksessä mahdollisuudet suunnan valinnassa ja yllättävässä toiminnassa lisääntyvät. Mutta lumipeite taas vaikeuttaa rintamahyökkäyksen suoritusta, koska se täytyy suorittaa hiihtäen ja maastoutuminen sileällä lumella on yleensä mahdotonta. Puolustus rintamassa samasta syystä helpottuu. Kun puolustus ei kuitenkaan johda voittoon, on kehitettävä erikoinen hyökkäystekniikka talviolosuhteita varten. Mahdollisuuksia tähän tarjoaa runsas kaarituliaseistus, jonka toi-

mintaa eivät omat liikkeet häiritse, oikea savun käyttö vihollisen tulitehon pienentämiseksi¹ sekä jo äsken mainittu yötoiminta.

Näimme jo aikaisemmin, kuinka maastomme suosi liikkuvaa ja yllättävää toimintaa. Edellämainitut talvisen ilmastomme aiheuttamat erikoisuudet viittaavat sitäkin voimakkaammin liikkuvan ja yllättävän toiminnan välttämättömyyteen.

Tulemme sitten tämän omaperäisen eli kansallisen pohjan kolmanteen kulmakiveen, nimittäin *kansan luonteeseen*. Tämän karakterisoiminen on edellisiä vaikeampi, sillä tuhansista erilaisista yksilöistä ja useista eri heimoista ei ole varsin helppoa löytää »normaalityyppiä». Joitakin yhteisiä piirteitä on mielestäni kuitenkin olemassa.

Kun silmäilee Suomen kansan historiaa, on jokaisen tunnus-tettava, että se on ollut yhtämittaista taistelua perivihollisen kanssa. Sanomattomat ovat ne kärsimykset olleet, jotka tämä kansa on saanut loppumattomien vainojen ja sotien aikana kestää. Ja rauhankin vuosina on taistelu jatkunut Saarijärven Paavon tapaan karua luontoa ja ilmastoa vastaan. Tämä »erämaan taistelu» on kuitenkin kehittänyt »katajaisessa kansassamme» tavattoman ruumiin voiman ja tahdon sitkeyden — suomalaisen *sisun*. Tästä voisi luetella useita esimerkkejä, mutta mainitsen vain sen puuhun veistetyn aapisen, jonka Taneli Medelplan Pälkäneellä teki, jotta lukutaito, saavutettu sivistys, ei isossakaan vihassa pääsisi häviämään. Kuten tästäkin näkee, on kansamme vainojen ja vastuksien jälkeen noussut yhä uudelleen kestäen mitä uskomattomimpia ponnistuksia. Onhan tästä sisukkuudesta todistuksena vielä nykyäänkin mainiot urheilusaavutukset, ei ainoastaan maailmanennätyksien numerot, vaan se uutteruus, harjoituksien kovuus ja kieltäytymykset, joiden tietä näihin numeroihin on päästy.

Mutta tämä suomalainen sisu kehittyy usein liian pitkällekin, jolloin tullaan suomalaiseen — *itsepäisyyteen*. Ei anneta periksi, e-ei, vaikka kaikki järkisyyt sen kehoittaisivat tekemään.

Kansamme on *hitaasti innostuvaa*, sanotaanhan laulussakin »jos toimeen tartutaan». Mutta kansamme on vapauttaan rakastavaa, ja kun se sitten lähtee liikkeelle tämän vapauden rakkauden ajamana, se tapahtuu »voimalla kotoisen tarmon, hyljäten kaiken

¹ Käytettäessä sokaisevaa savuverhoa pienenee tähdätyn tulen vaikutus n. 90 % ja käytettäessä kätkevää savuverhoa n. 75 %.

vieraan armon». Ei Lallikaan sietänyt vierasta miestä. Ajatelkaamme nuijasotaa tai vaikkapa punakapinaakin. Tuskin voitaneen kieltää, että näissäkin syvien rivien mies pyrki valoisampaa ja parempaa tulevaisuutta kohti, vaikka harhaan johdettuna joutuikin väärän lipun alle. Ja ajatelkaamme ennen kaikkea vapaussotaamme, joka vihdoin toteutti kansamme vuosisataisen unelman.

Mutta tämä vapaudenrakkaus yhtyneenä vuosisataisiin katkeriin kokemuksiin Ruotsin vallan aikaisista ylen raskaista veroista ja sodista, jotka eivät lainkaan meidän maatumme hyödyttäneet, ovat kasvattaneet kansassamme vieläkin havaittavan *epäluulon* ja vihan »herroja» kohtaan (nuijasota, punakapina). Tämä vie helposti *eripuraisuuteen* ja *kurittomuuteen*.

Vielä on sotilaalliselta kannalta huomattava suomalaisten henkilökohtainen *rohkeus* varsinkin *lähitaistelussa*. Vapaussotamme tarjoaa esimerkkejä pistinhyökkäyksistä. Samoin Viron vapaussota. Tähän viittaa mielestäni vielä henkirikoksien lukuisuus, jotka meillä ovat n. 10 kertaa suuremmat kuin muissa maissa. Nämä henkirikokset suoritetaan meillä teräasein tavallisesti riidan jälkeen, siis käsikähmänä, harvemmin väijytyksestä tai ampuamalla. Kuinka suomalainen ei yleensääkään pelkää sotaa, siihen viittaa m. m. se, että Itävallankin melskeisiin kerkisi täällä jo ilmoitautua toista tuhatta vapaaehtoista, siitä huolimatta, että meillä työttömyys on pienempi kuin muualla.

Mitä johtopäätöksiä sitten voidaan edellämainituista suomalaisten luonteenominaisuuksista tehdä?

Kansamme vapaudenrakkaus antaa puolustuslaitokselle hyvän perustan. Mutta epäluuloisuus, eripuraisuus ja itsepäisyyden vahvistama kurittomuus saattavat johtaa onnettomuuksiin. Meille ei tämän takia mielestäni sovi esim. »preussilainen ehdoton kuri» yhtä vähän kuin esim. ranskalainen »gloire» henki. Ymmärtääkseni suomalaiselle joukolle on ensin selitettävä ja sitten vaadittava. Ja jos joukko on päällikkönsä ymmärtänyt, siltä voi vaatia melkein pämitä tahansa, sillä vaikka me suomalaiset olemmekin hyvää sotilaisainesta, niin me vaadimme isällisen ja lujan johdon. — Kaikki suuret sotapäälliköt ovat painostaneet henkisten tekijöiden tärkeyttä sodankäynnissä. Käyttämällä oikein suomalaisen luonteen ominaisuuksia voidaan meikäläiselle joukolle saada sisäinen lujuus

ja kunto, mikä kohottaa sen taisteluarvon moninkertaiseksi ja saattaa sen pysymään koossa tappionkin päivinä.

Suomalainen sisu ja itsepäisyys ovat ominaisuuksia, jotka oikein käytettyinä antavat esim. puolustukselle lujouden, joka kestää silloinkin, kun se jo järjen kannalta alkaa olla kyseenalaista.

Suomalaisten kyky kestää tavattomia ruumiillisia ponnistuksia viittaa siihen, että meikäläiseltä joukolta voidaan marsseilla, etene- misessä metsän, soiden y. m. vaikean maaston kautta vaatia suu- rempia ponnistuksia kuin yleensä muualla on mahdollista. Niin ollen tulee tämä taito — liikkuvuus — meillä olla äärimmilleen kehitetty.

Kun vielä otamme huomioon henkilökohtaisen rohkeuden ja taipumuksen käsikähmään, on mielestäni selvää, että meikäläinen joukko, paitsi maaston ja ilmaston, myös kansan luonteenkin puolesta soveltuu *liikkuvaan, yllättävään ja käsikähmätaisteluun* johtavaan toimintaan ja on tämän mukaan aseistettava ja koulutettava.

Kun nyt olemme näin tarkastaneet eri tekijöitä, olisi lopuksi koetettava yhdistää niiden vaikutus määrätyksi kokonaisuudeksi.

Esitelmäni alkupuolella jo mainitsin, kuinka jalkaväen nykyinen defensiivinen aseistus — rykmentissä n. 30—40 kk. ja n. 70—80 pk., mutta vain muutama krh. — johtaa asemasotakankeuteen. Jalkaväki olisi siis jälleen saatava hyökkäyskykyiseksi ja nimenomaan meikäläiset olosuhteet huomioonottaen.

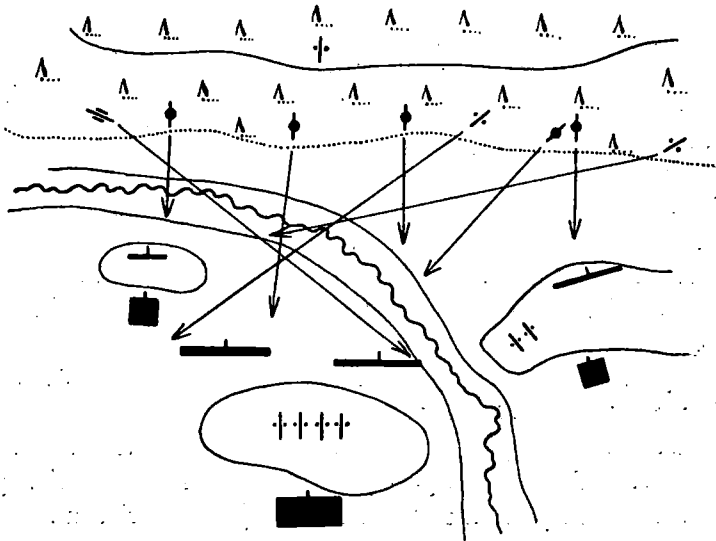
Emme voi kuten Ranska tai Venäjä tässä suhteessa luottaa hyökkäysvaunuihin, joita soinen maaperämme tai talvella järviemme jää ei kannata ja joille metsän peittämät kukkularinteet yleensä muodostavat esteen. Myöskään meillä ei ole näiden massakäyttöön tarvittavia huoltoteitä y. m.

Maailmansodassakaan ei tykistö pystynyt raivaamaan jalkaväelle tietä läpimurtoon asti, kuinka sitten meillä, jossa maasto rajoittaa tähystyksen usein alle sirpalerajankin, jossa kukkulat ja metsät tarjoavat sirpaleitakin vastaan paremman suojan kuin Keski-Euroopan laajat pellot ja jossa vaikeakulkuinen maasto usein tekee tykistölle mahdottomaksi seurata ja niin ollen tukea jalkaväkeä.

Koetelkaamme kuvitella, miten hyökkäys meikäläisessä maastossa sujuu. Tässä on tehtävä ero metsässä suoritetun hyökkäyksen ja aukealla tai aukean yli suoritetun hyökkäyksen välillä. Käsittelemme ensin jälkimäistä.

Koska maastomme rajoittaa tähystystä, on puolustaja keskittänyt voimakkaimman tulensa aivan puolustusaseman eteen. Hyökkääjä pääsee tykistönsä tukemana ja maaston kuolleita kulmia käyttäen verraten lähelle, ehkä aina sirpalerajaan saakka. Mutta siinäpä vaikeudet alkavatkin. Rynnäköä ei tällä 200 m:n etäisyydellä vielä voi suorittaa. Kun hyökkäysliikettä jatketaan, täytyy tykistön siirtää tulensa jo kauemmaksi. Mutta jalkaväellä on vielä ylitettävänä juuri vaikein kohta, jossa puolustajan tuliverkko on tihein. *Näin siis jalkaväki ratkaisevalla hetkellä jää täysin yksin.* Tosin hyökkäysvalmistelussa on osa puolustajan tulipesäkekeitä tullut tuhotuksi, mutta yhtä varmaa on, että puolustajalla on vielä jäljellä kk:jä, joita ehkä ei lainkaan ole voitu tähystää eikä siis tuhotakaan. (Kuva 9.)

Mitä voi jalkaväki nyt tehdä? Konekivääreitä ei voida näin lyhyellä etäisyydellä asettaa tuliportaaseen, sillä puolustajan peityissä asemissa olevat kk:t ja pk:t tuhoaisivat ne nopeasti. Konekiväärit on siis sijoitettava tulikannaksi taemmaksi, josta hyök-

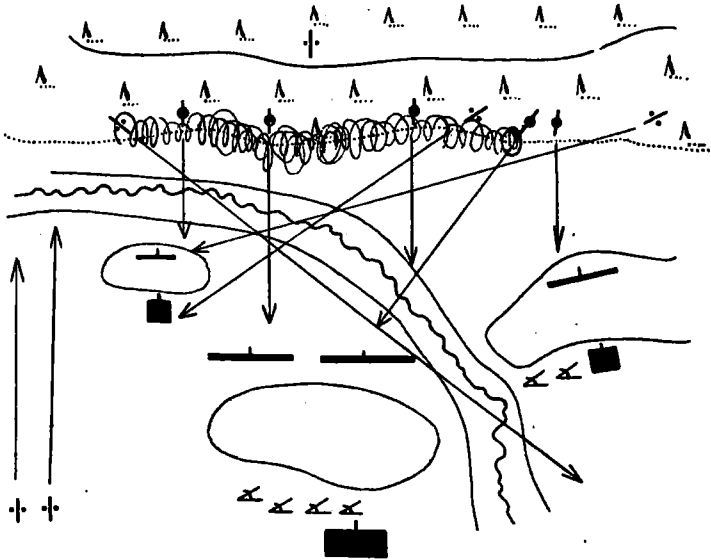
Kuva 9.

käyksen tukeminen on hyvin vaikeata, tapahtukoon tämä sitten yliammuntana, ampumalla aukoista tai sivulta. Jokainen metri, minkä tuliporras etenee, pienentää laakatulta ampuvien konekiväärien toimintamahdollisuutta. Pääasiassa jää siis hyökkäyksen onnistuminen riippuvaksi tuliportaasta itsestään, sen pk.-, kp.- ja kiväärimiehistä. Mutta nämä ovat alinomaa liikkeessä, ja tunnettua on, että esim. pikakiväärin laukauksista vain 2—3 ensimmäistä osuu maaliin, tämän jälkeen suurenee hajotus. On niin ollen mielestäni selvää, että puolustajan tukevalta jalustalta ja peitetyistä asemista ampuvien konekivääreiden on verraten helppo murtaa tällainen hyökkäys juuri sen vaikeimmassa vaiheessa. Edelläkuvatut vaikeudet tulevat vielä suuremmiksi, kun otamme ilmastomme — talven — vaikutukset huomioon. Maastoutuminen lumessa on yleensä mahdotonta ja hyökkäyksen suorittaminen hiihtäen käy hitaammin kuin kesällä.

Päästäkseen sisäänmurtoon, siis lähitaisteluun, on ymmärtääkseni hyökkääjällä kaksi mahdollisuutta, ensiksikin: antaa jalkaväelle niin runsas ja kevyt kaarituliaseistus, että tämä pystyy särkeämään piikkilankaesteet sekä tuliportaan yli tuhoamaan myöhäänkin tulensa avanneet puolustajan konekiväärit ja toiseksi: peittää puolustajan tulielimet sokaisevalla savuverholla. Kun tässä vielä otamme talven vaikutukset huomioon, mikä edellyttää yleensä liikkuvampi toimintaa esim. vihollisen sivustoihin tai selkään, jolloin tykistöään ei usein pysty seuraamaan, käy jalkaväen oman hyökkäysaseistuksen merkitys yhä selvemäksi. Tämä sitäkin suuremmalla syyllä, koska itse hyökkäyksen suoritus on talvella vaikeampaa kuin kesällä, vaatién tulikannan voimakasta tukea ja tavallisesti myös vihollisen sokaisua savuverholla. Huomattava on, että sokaiseva savuverho voidaan kaikissa olosuhteissa, siis epäedullisellakin tuulella, muodostaa vain kranaattikiväärien tai kranaatinheittäjien avulla, siis käyttämällä kaarituliaseistusta. (Kuva 10.)

Kun jalkaväki on näin päässyt sisäänmurtoon, alkaa käsikähmä, missä meikäläisen tulisi luonteensa mukaisesti suoriutua hyvin. Mitkä tässä olisivat parhaat aseet? Varmaankin helposti käsiteltävät ja voimakkaita tuliryöppyjä syöksevät konepistoolit, pistimellä varustettu ja mahdollisimman kevyt kivääri sekä kenttälapio.

Entä sitten hyökkäys metsässä? Puolustaja on täällä raivannut alakasvillisuutta ja antamalla kullekin konekiväärille ja pikakiväärille sulkutulialueen aikaansaanut maastoon hyvin sijoitetun, mutta kapean tuliverkon. Voidaanko hyökkäystä nyt sitten kk:llä ja pk:llä hyvin valmistaa? Tosin kk:t voidaan tuoda enemmän eteen, mutta metsä tekee näiden käytön yhäkin vaikeammaksi,

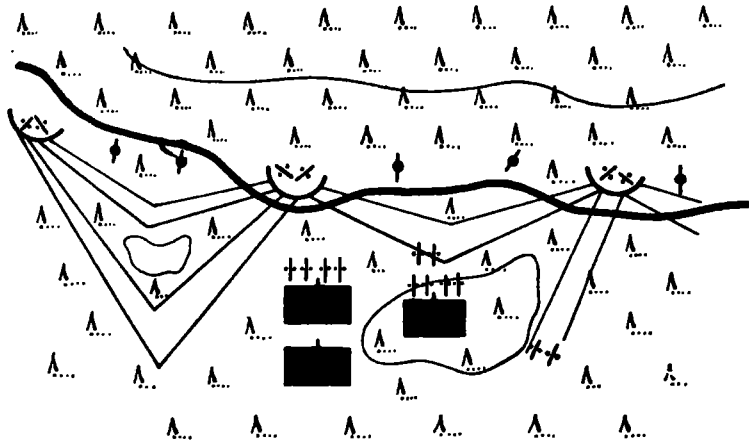

Kuva 10.

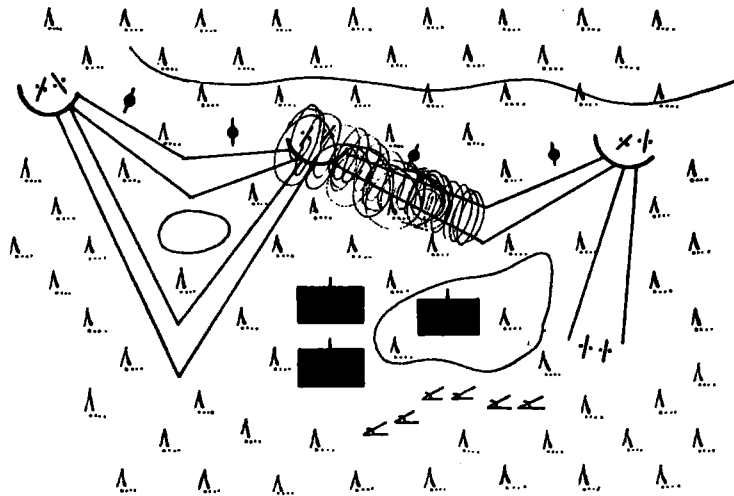
sillä hyökkääjällä ei ole ollut tilaisuutta mihinkään raivaustöihin, joten ampuma-ala ja -sektori ovat sangen mitättömät. (Kuva 11.)

Sen sijaan soveltuu nytkin kaaritulalta ampuvien kranaatinheitäjäjien käyttö. Käyttämällä useita tulenjohtajia voidaan ampua useaan paikkaan. Nämä ovat ainoat aseet, joilla piikkilankaesteet voidaan särkeä. Lopuksi voidaan näillä peittää vihollisen asema sokaisevaan savuverhoon ja suorittaa rynnäkkö kapean tuliverkon yli ja päästä nopeasti taistelun ratkaisuvaiheeseen — käsikähmään — missä taas meikäläisellä joukolla on luontaiset edellytykset suoriutua, kunhan se vain on sopivasti aseistettu ja tähän koulutettu. (Kuva 12.)

Näemme siis, että metsässä voidaan vielä vähemmän käyttää kk:jä hyökkäyksen tukemiseen. Myös pk:n käytön korvaa paljon

Kuva 11.

Kuva 12.

paremmin kp., jolla hyökkäys voidaan yhtä varmasti valmistaa, mutta joka käsikähmässä on ylivoimainen. Pk:n täyttä ampumamatkaa — 1,000 m — ei meikäläisessä maastossa yleensä voi käyttää. N. 600 m ampuva konepistooli on hyökkäyksessä joka suhteessa parempi.

Edellä olevasta pääsen siis siihen tulokseen, että hyökkäyksessä tulisi jalkaväen aseistuksen olla suunnilleen seuraava:

— *Nykyinen kivääri*, joka on aivan liian pitkä ja raskas ja on tarkoitettu ampumamatkoille aina 5 km asti (tähtäin 400—3,200), vaikka meikäläisessä maastossa ampuminen 400 m kauemmaksi vain poikkeuksellisesti tulee kyseeseen (ei ampumakoulutuksessakaan harjoitella 300 m pitempiä matkoja), ja joka meikäläisessä metsätaistelussa on mahdoton, olisi mielestäni tuntuvasti, ehkä $\frac{1}{3}$:lla kevennettävä.¹ Ampumamatkan lyhentymisestä ei meikäläisessä maastossa ole haittaa. Eri asia on sitten tarkka-ampujien erikoiskiväärit, joihin en tässä puutu.

Välttämätön apuase on kivääriranaatti, jolla vihollisen tulipisteitä voidaan tuhota ja varsinkin sokaista. Näitä voidaan myös käyttää käsikranaatteina esim. rynnäkön valmistamiseksi.

— *Nykyinen konepistooli*, joka kaikissa suhteissa on pikakivääriä parempi, lukuunottamatta pitempää kantomatkaa, mitä meillä yleensä ei tarvita, soveltuu mielestäni parhaiten jalkaväen tuliportaan konetuliaseeksi ja lähitaisteluaseeksi.

— *Nykyinen pikakivääri* on tuliportaassa liian iso ja raskas ja varsinkin metsäisessä maastossa ja käsikähmässä kömpelö; se alkaa meillä konepistooliin verrattuna — teknillisestä täydellisyydestään huolimatta — olla vanhanaikainen. Se soveltuu paremmin defensiivisiin tehtäviin, esim. sivustan suojaamiseen tai ilmatorjuntaan.

— *Nykyinen konekivääri* on laakatulensa takia tulikannan pääaseena yleensä mahdoton. Sekin soveltuu paremmin defensiivisiin tehtäviin samoin kuin pikakivääri, jonka se voittaa tulensa tarkkuudessa ja pitkäaikaisuudessa.

— *Nykyinen kranaatinheitin* soveltuu piikkilankaesteiden ja vihollisen kk:en tuhoamiseen. Koska se on kuitenkin verraten raskas ja sen sirpaleraja lähenee tykistön sirpalerajaa, tarvitsee jalkaväki lisäksi

— *uuden, keveän, yhden miehen kannettavan krh:n* (7—10 kg), joka voi ampua vihollisen yllättävästikin esiintyviä kk:jä ja pk:jä

¹ Tässä yhteydessä olisi harkittava kysymystä kiväärin muuttamisesta puoli-automattiseksi sekä kaliberin ja patruunan samaksi kuin kp:lla on. Edellinen tosin lisäksi patruunainkulutusta, mutta jälkimmäinen (kevyempi) helpottaisi vastaavasti huoltoa.

juuri silloin, kun hyökkäys jatkuu tykistön sirpalerajasta sisäänmurtoon. Sen kantomatka ei tarvitse olla enempää kuin 600—800 m ja sirpaleraja alle 40 m, jolloin se pystyisi auttamaan hyökkäystä tykistön sirpalerajasta käsikranaattien heittoetäisyydelle.

Olettaen, että puolustajalla on n. 12 kk. pataljoonaa kohti, tarvitsi lukumäärältään 2 kertaa voimakkaampi hyökkääjä n. 6 krh:ää pataljoonaa kohti. Vielä on huomattava puolustajan hyvistä asemista ampuvat pk:t, n. 8 kpl. komppiaa kohti, jolloin hyökkääjä tarvitsisi kussakin komppaniassa 4 kpl. yhden miehen kannettavia kev. krh:iä. Konekiväärien tehtäväksi jäisi tällaisessa hyökkäyksessä pääasiassa sivustojen suojaaminen, ilmatorjunta ja vastahyökkäyksien torjuminen, joten niiden lukumäärä voitaisiin alentaa ehkä 6 kpl:seen pataljoonaa kohti.

Miten sitten meikäläinen puolustustaistelu kehittyy? Edellä kävi jo ilmi, kuinka meikäläinen maasto estää puolustajaa laakatuoliaseilla laittamasta kovin syvää tuliverkkoa pääpuolustuslinjan eteen. Koska siis tämän tuliverkon vaikutusaika on lyhyt, on sen oltava sitä voimakkaampi, t. s. tässäkin on siis pyrittävä jonkinlaiseen voimien keskitykseen, jos halutaan muodostaa aukoton tuliverkko. Mitä vaikeampi maasto on, t. s. mitä rajoitetumpia tähtäys- ja ampuma-ala ovat, sen enemmän aseita tarvitaan.

Rungon tuliverkolle muodostavat konekiväärit, — jotka tukevalta jalustalta ampuen ja suunta kiinnitettynä voivat toimia silloinkin, kun vihollinen käyttää savua. Ne sijoitetaan, mikäli mahdollista, sellaisiin puolustusaseman kohtiin, joissa niiden pitkästä kantomatkastasta saadaan täysi hyöty. Kk:ien tulta täydentävät pk:t yleensä epäedullisemmässä maastossa. Harvoin näiden ampumatka nousee 500 m:iin. (Kuvat 9—12.)

Näemme siis, että puolustuksessa voi jalkaväki tuliverkon muodostamiseen käyttää nykyistä defensiivistä aseistustaan, vaikka tässäkin useimmissa tapauksissa voitaisiin pk. vaihtaa kp:iin, varsinkin puolustauduttaessa metsässä. Ajateltaessa taas puolustajan reservin suorittamaa vastaiskua — käsikähmää — on konepistooli ilmeisestikin ylivoimainen pk:iin verrattuna.

Mutta edellä on käsitelty vain puolustustaistelun viimeistä vaihetta välittömästi pääpuolustuslinjan edessä. Päästetäänkö vihollinen ilman muuta esim. vain tykistön häiritsemänä näin pit-

källe? Annetaanko vihollisen rauhassa ryhmittyä vain muutama sata metriä meidän pääpuolustuslinjoistamme? Taistelu-etu-
vartioilla tai eteen työnnettyillä tukikohdilla tätä ei voida estää,
sillä ne vihollinen lakaisee pois. Huomattava myös on, että mitä
enemmän laakatulta ampuvia tulielimiä porrastetaan syvyyteen,
sen heikompi tuli saadaan juuri pääpuolustuslinjan eteen. Ainoaksi
keinoksi, jolla jalkaväki itse voi ryhmittyvää vihollista häiritä tai
yllättää, jää kranaatinheittäjien käyttö. Vain nämä tarjoavat
jalkaväelle keinon, jolla se voi kuolleita kulmia käyttävää hyök-
kääjää ampua. Vasta näiden avulla voidaan puolustajan tuli *todella*
porrastaa syvyyteen.

Näemme siis, että hyökkäyksen yhteydessä hahmoteltu runsas
kaarituliaseistus on meikäläiselle jalkaväelle puolustuksessakin
yhtä tärkeä. Ja tämä onkin luonnollista, sillä onhan kysymys toi-
minnasta epätasaisessa ja peitteisessä maastossa. Mutta äskeisestä
puolustus-esimerkistä selviää myöskin, kuinka välttämätön nykyinen
konekiväärimäärä on, sekä samoin pikakiväärien tarpeellisuus,
vaikka nämä suurimmaksi osaksi voitaisinkin korvata konepistoo-
leilla. Näin tulemmekin kysymykseen, miten edellä hahmoteltu
jalkaväen aseistus olisi porrastettava organisaatioon.

Tällöin on mielestäni selvää, että ne aseet, joita aina tarvi-
taan, annetaan alemmille yksiköille ja taas ne aseet, joita harvem-
min tarvitaan, annetaan ylemmille yksiköille, jotta ne tarpeen
mukaan voidaan jakaa sille osastolle, joka niitä kulloinkin tarvitsee.
Tulen siis siihen, että kaarituliaseet, joita tarvittiin sekä hyök-
käyksessä että puolustuksessa kaikenlaisessa maastossa, on anneta-
tava alemmille yksiköille kuin laakatuliaseet, joita tarvittiin vain
erikoisen aukeassa maastossa ja pääasiassa puolustuksessa. Viita-
ten äskeiseen laskelmaan kaarituliaseistuksen lukumäärästä voisi
meikäläisen jalkaväen kokoonpano olla esim. seuraavanlainen:

- Komppania* 3 joukkuetta à 4 kp.ryhmää. Kussakin ryhmässä
olisi yksi kiv.kr. ampuja, mikä tarvittavien sokaisu-
verhojen muodostamiseksi on välttämätöntä.
1 joukkue à 4 kev.krh. Nämä olisivat yhden mie-
hen kannettavia, kaliberiltaan nykyistä Stokesia
pienempiä. Lisäksi 4 pk:ä jalustalla (defensiivi-
nen toiminta, ilt.)

- Pataljoona* 3 komppaniaa kuten yllä.
 1 r.komppania à 6 krh. (nykyisiä) ja 6 kk.
- Rykmentti* 3 pataljoonaa kuten yllä.
 1 r.kompp. à 16 kk. ja 6—8 r.kk. h-vaunuja varten.

Tämä olisi siis jalkaväen aseistus meikäläiset olosuhteet huomioon ottaen. Sen tulivoima olisi entisestään tuntuvasti kasvanut, ja niin ollen voitaneen väittää, että ampumatarviketäydennystä on mahdotonta järjestää. Mitä tulivoimaan tulee, se on meikäläisten olosuhteiden sanelema, ja lisäksi on huomattava, että kun miehiä on vähän, täytyy tulivoiman olla suhteellisen suuri. Ampumatarvikehuollon mahdottomuus on taas väite, joka aina esitetään, kun aseistusta parannetaan. Se on mielestäni vain järjestelykysymys. Ja vielä on huomattava, että kun tehokkaampi aseistus tuo nopeamman ratkaisun, pienenee aseiden käyttöaika ja siis ampumatarvikkeiden kulutus, joten ampumatarviketäydennyksen kasvun ei todellisuudessa tarvitse olla kovinkaan suuri.

Tällainen jalkaväki olisi vielä koulutettava toimimaan meikäläisissä olosuhteissa. Sen tulisi pystyä, kuten jo aikaisemminkin on käynyt ilmi, m. m.:

— erittäin suureen liikkuvuuteen suorittamalla pitempiä marsseja kuin mikä muille on mahdollista, varsinkin talvella, sekä täsmällisesti etenemään sellaisenkin maaston kautta (metsät, suot, purot, järvet y. m.), mihin muualla koulutettu vihollinen ei pysty;

— käyttämään meikäläistä kapeikkoista, täynnä esteitä olevaa, kumpuista ja peitteistä maastoa hyväkseen ei vain puolustuksessa, vaan myös hyökkäyksessä. Ja varsinkin talveamme silmälläpitäen on koulutuksen kehitettävä oikea *hyökkäystekniikka*. Korostan sanaa tekniikka, joka joukon on osattava. Johdon asia on sitten käyttää tätä taktillisesti oikein;

— käyttämään yötä hyväksi. Muuallahan yleensä tuomitaan metsäinen maasto ja pimeyden käyttö taistelussa, ne vain johtavat sekaannuksiin ja erehdyksiin. Meillä kun on paljon metsää ja talvella pitkät yöt, on totuttauduttava juuri näiden molempien käyttöön ja näin luotava edellytykset yllättävään toimintaan;

— reippaaseen käsikähmään, mikä on maastomme ja kansamme luonteen mukaista. Huomattava on, että mitä pikemmin ja yllättävämmiin käsikähmään päästään, sen pienemmät tulevat tappiot olemaan. Tämä on meille, joilla on elävää voimaa vähän, sangen tärkeätä;

— käyttämään harvaa tieverkkoamme täysin hyväksi, jotta aseistuksen yhä kehittyessä huolto voisi täyttää yhä suuremmat vaatimukset;

— lopuksi tulisi joukkomme tottua nurisematta ja luottamuksella seuraamaan esimiehen käskyä silloinkin, kun sen tarkoitusta ei ymmärretä. Kansamme luonteen huomioon ottaen on tämä ehkä vaatimuksista vaikein.

Näin aseistettuna ja koulutettuna toimisi armeijamme omaperäisellä pohjalla. Vielä olisi otettava huomioon vihollisen olosuhteet ja niiden mahdollinen vaikutus, joihin en kuitenkaan tässä yhteydessä puutu sen tarkemmin niiden vaikutusten ollessa pääasiassa taktillista laatua.

Oman armeijamme tulee perustua omiin olosuhteisiimme. Edellä olen koettanut osoittaa, mitkä nämä olosuhteet — kansallinen pohja — olisivat ja mitä tämä kansallinen pohja vaikuttaisi lähinnä jalkaväkemme kokoonpanoon.

Edellä esitetystä on myös seurauksena, että meikäläisen taktiikan tulisi olla metsätaktiikkaa ja vielä enemmän — sen tulee olla vaikeiden olosuhteiden taktiikkaa. Mitä paremmin me kykenemme käyttämään kansallisia olosuhteitamme, kansan luonnetta, ilmastoa ja sen aiheuttamaa talvea sekä meikäläistä maastoa hyväksemme, sen ylivoimaisemmaksi me tulemme laajoihin aukeihin tottuneeseen ja teillä pysyttelevään viholliseen nähden. Tämä on mielestäni totuus, joka on voimassa aina, sillä vihollisellamme ei ole meikäläistä maastoa, missä se voisi meikäläiseen sodankäyntiin tottua. Senpä takia kansallinen pohja onkin kaiken perusta.

Mielestäni tämän kansallisen pohjan aiheuttamat erikoisuudet on vietävä äärimmäisyyteen. Näin saamme armeijan, joka aseistukseensa, organisaatioonsa ja taktiikkaansa nähden soveltuu olosuhteisiimme ja samalla mahdollisimman paljon poikkeaa vihollisemme armeijasta. Tällöin päästään nopeihin ratkaisuihin, sillä sotahistoria osoittaa, ettei taistelutaktiikan kangistumista ole koskaan esiintynyt, jos armeijat ovat olleet erilaiset. Nopeat ratkaisut ovat taas meille välttämättömät, koska lukumäärään nähden olemme heikommat.

Kehittämällä armeijamme kansalliset erikoisuudet äärimmilleen saadaan parhaat edellytykset siihen, ettei vapaussotamme jää itenäisen Suomen ainoaksi voitokkaaksi sodaksi.